

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben.	Vidékre küldve.
Egy evre . . . 10 kor. — fill.	Egy evre . . . 18 kor. — fill.
Fél evre . . . 5 . . .	Fél evre . . . 9 . . .
Negyed evre . . . 2 . . . 50 .	Negyed evre . . . 4 . . .
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 .
Egységár 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Bécsi üzenet.

Okt. 22.

Egész bizonyossággal annyit tudunk, hogy a király tanácsadó környezetét a magyar válság folyama alatt Beck tábornagy, Windischgrätz herceg tábornok és Körber dr. osztrák miniszterelnök képezték. Bizonyosan voltak társaik is. A király mielőtt a magyar politikusok előtt határozott nyilatkozatot adott volna, rendesen ezeket az osztrák urakat hallgatta meg. — A király szava tehát mindig csak a Beck tábornagy, a Windischgrätz herceg tábornok, meg a Körber dr. osztrák miniszterelnök véleményének volt a olma csolója.

Világos ezekből, hogy a királynak azt a tanácsot, hogy a magyar parlament szabadelvű pártjának kienczes bizottsága által elkészített programot ne fogadja el, Beck tábornagy, Windischgrätz herceg és Körber dr. miniszterelnök adták.

De akárki adta, végzetesen ostoba tanács volt.

A király szemben találja magát általa az egész magyar parlamenttel, az egész magyar nemzettel.

Egyébként lehet, hogy épen ezt akarták. Nos, ha akarták, ha nem, ez a tény megtörtént. A király kimondta — harmadszor immár — hogy: soha! és ha a müncheni Jugend már régen meg nem rajzolta volna, most megrajzolhatná képét, a mint a bécsi burgból a magyar parlament szabadelvű pártját, a magyar nemzetet képviselő eme czéda személyt instanciájával együtt kirugják.

Jól mulatnak ám ezen a németek rajz nélkül is. De milyen jól!

A magyar nemzet pedig a chlopyi hadparancs szülte hangulattal ismét belésáppad újabb sérelmének mélységébe némaságába és a sáppadt arcok tanácstalanul látszanak kérdezni: mi lesz most?!

Mi lesz? Hát mi lett a chlopyi hadparancs után? Talán a haragvó, büszke hadur lábai elé borultunk kegyelemért esdve tévedésünkért, hogy magunkat nemzetnek gondoltuk, holott az ő legfelsőbb felfogása szerint csak néptörzs vagyunk? Avagy talán siettünk néptörzsi mivoltunk előnyeit a hadsereg oltárán feláldozni, hogy áldozatunk füstje s a néptörzs milliói-

nak véres verejtekéből összegyűlt arany garmadák kiengeszteljék a legfőbb hadur méltatlankodását? Dehogy! Kecs-kemét városa közgyűlést hívott egybe s kimondta, hogy most már nem ad egy szál ujonczot, egy fillér adót sem addig, míg tisztességesen nem beszélnek velünk. És követték a példát a többi városok, a többi vármegyék és ma sincs ujoncza a legfőbb hadurnak, a pénze pedig egyre fogy. Ez történt a chlopyi hadparancs után.

Persze, most már előbb vagyunk a dolgok folyásában. Most már a magyar király került szemtől szembe a magyar nemzettel. Most már nem lehet apellálgatni a legfőbb hadur érzelmeit a magyar király érzelmeihez. Most már nincs sem jogunk, sem okunk érzelegni, hogy így, meg amúgy a magyar hűség, a magyar aldozatkésztség védelmezőt talál a magyar királyban s amit a hadur vétett, jóvá teszi majd a magyar király, most már a magyar király áll előttünk az ő kérésselhetlen ridegségében s ha van ebben az egész szerencsétlen dologban, nemzeti jogos küzdelmünk legújabb fázisában igazán megdöbbentő valami, úgy az a kérésselhetlen ridegség, melyben a magyar király nemzetének végre őszintén bemutatkozott.

Soha — szól az üzenet — sohasem egyezem bele, hogy felségjogaimat a nemzet értelmezgesse, magyarázzassa, soha!

Igy került szembe tegnap óta a magyar nemzet a magyar királlyal. Már pedig a kettő közül valamelyiknek engedni kell, mert ujoncz nincs, adó nincs, egyik gazdasági válság a másikat éri, egyik politikai válság a másikat kergeti, ez az állapot tehát a végtelenig nem tarthat, valamelyik félnek engedni kell. Kell! És ez az engedő fél nem lesz más, mint a magyar király.

Hiában mondta ki a sohat egyszer, hiában háromszor és hiában mondja ki ezerszer, a magyar királynak engedni kell. Kell!

Miért? Mert a magyar nemzet azt követeli.

Ez a magyar nemzet nem a Habsburg ház kreatúrája. Ezt az országot a Habsburg ház nem házasság révén szerezte, nem hozományul kapta, mint az osztrák tartományokat. A magyar nemzet, Magyarországot ezer eszten-

dővel ezelőtt vitézi csatákban vérrel szerezte meg, ezer esztendőn keresztül ontotta érte véré, hogy azt magának megtarthassa s hogy abban szabadon élhessen. Megvédte némettől, tatártól, töröktől — magának.

Es bizony nem azért védte meg, hogy ezer év múltán a nagy egész jászlához kössenek bennünket.

Ezer évvel előbb vetette meg alkotmányos életének fundamentumát. Arra felépítette alkotmányának szép épületét. Vihar megtépte, idő megrongálta ezt az épületet, ezer év nagy idő.

De e rongyos épület a mi templomunk, a mi erősségünk s bizony nem vagyunk hajlandók oda bocsátani osztrák katonalovak istállójának.

A Habsburg házat uralkodó házunkká a magunk jószántából, a magunk elhatározásából, nemzeti életünk alkotmányos formái között fogadtuk el, hűvek voltunk hozzá a békeben, becsülettel, magyar vitézséggel megvédtük a bajban, nem egyszer omladozó trónját megszilárdítottuk, hibáit elnéztük, ha jót tapasztaltunk tőle hálásan vettük, de ha szabadságunkra tört, ha alkotmányunkhoz nyult durva kezekkel, Bethlen, Bocskai, Rákóczi és Kossuth rá a pédák, hogy arra a kézre rá is tudunk ütni.

A 67-iki kiegyezés kiindulási pontja az, hogy a magyar király elismeri nemzeti függetlenségünket, mint szuverén állammal lép velünk érintkezésbe s a kiegyezés pecsétje a koronázási hitlevél az alkotmány biztosítására, a király esküje törvényeink megtartására s a koronázás ténye.

Ezt az esküt mi elengedni, abszolvalni hajlandók nem vagyunk s kinek fölkelet homlokát Szent István koronája érinté, azt a magyar nemzet királyának tartja, ha Bécsben lakik is és ajkáról nem fogad el más kijelentést, mint a mi esküjével, hitlevelével és alkotmányunkkal egyező. Nem, soha!

És ha van erő a király e szavában: soha! mégis, mint gyöngye szolmaszál kell, hogy összetörjön az a nemzeti akarat irtózatossulya alatt.

A magyar nemzet követeli a magyar hadsereget. A legegyszerűbb, a legtermészetesebb amit követelhet. A magyar király azt mondta rá: soha! A legérthetlenebb, a legtermészetelenebb kijelentés. Ha a magyar nemzet ebben megnyugodnék, az Ausztriába

beolvadás nagy művét befejezné minden időkre, ha nem nyugszik bele, ha tiltakozik a magyar király osztrák tanácsadásra tett kijelentése ellen, a magyar királynak engedni kell. Kell! Mert a magyar nemzet törvényes és természetes alapon áll, mikor követel és mert jogában áll a tőle származott felségjogokat magyarítani, tágitani úgy, mint megszorítani tetszése szerint. A szabadelvűpárt az el nem fogadott programponthoz megállapításával a további visszavonulásnak utját szegte.

En hiszem, hogy a magyar vérben ma is a régi tűz lobog, hiszem, hogy a szabadságnak ez elválasztott ezer esztendő nemzete a szabadság levegője nélkül élni ma sem tud, hiszem, hogy nemzeti önbizalmunk és büszkeségünk él ma is és hiszem, hogy a Bécsből küldött gögös üzenet a nemzeti becsületérzés sziklafalán összetörik!

Dr. Boross Lajos.

Politika.

A válság. Tegnapig a kibontakozás reménye töltötte el egy ideig a magyar politikusokat s ezt a reménykedést ismét a súlyos aggodalom váltotta fel. A király döntött és döntése nem az volt, amit az előzmények után szinte biztosra vett a magyar közvélemény. A hosszú várakozás után az izgatottság nyugtalanná vált már e héten a hangulat a politikai pártkörökben.

Es ezt a hangulatot még nyomottabbá tették a tegnapi délutáni órákban Bécsből érkezett félhivatalos értesítések, melyeket

tegnap lapunk távirati rovatában közöltünk. Annyit tudunk a bécsi hírekből, hogy a kilenczes bizottság javaslatát visszautasította a király, de hogy mily mértékben azt nem tudja senki, mert hiszen azt sem tudják, hogy mit tartalmaz a kigondoló bizottság program-tervezete. Pedig ez a fődolog. — Mert lehet, hogy nagyobb jelentőségűek, de lehet az is, hogy kisebb jelentőségűek a visszautasítás okai s akkor, az utóbbi esetben fennforgó differenciákat talán még el lehetne osztalni. Vannak, akik az utóbbi eshetőségben reménykednek, vannak azonban, akik a legrosszabbtól tartanak.

A mai nap prognózisa tehát az, hogy a helyzet ismét súlyosbodott. A kilenczes bizottság munkáját most már másodszer küldik vissza Bécsből, s a kibontakozás napja újból halványul. Nincs még kor many s még designált miniszterelnök sem, mert amint a félhivatalos jelentés hangsúlyozza, Lukács László most is még csak mint közvetítő küldetett vissza Budapestre.

Szegény ember jogvédelme.

okt. 22.

Debreczen város közgyűlésének is alkalma lesz közelebb hozzászólni Csanád-vármegye indítványához, mely szerint jó volna gondoskodni, hogy a szegény ember jogvédelme érdekében országos intézkedések tétessenek.

Szegény ember jogvédelme! Milyen nevetséges abszurdum ez — faból vaskarika. Mintha a szegény embernek volna valamiféle joga? Ki a szegény ember? Aki nek egyáltalán semmiféle néven nevezett földi vagyona a munkásságán kívül nincsen. Hát miféle joga van ennek az embernek? A magyar törvénytár rettentő paragrafus tömegében és a jog egész rendezésében hol van a vagyontalan ember részére letéve valami? Az egész magánjog, annak minden

ágazatában azon alapszik, hogy a kinek valamije van: abban megtartassék, de a kinek semmije nincsen, annak joga nincs sem a magánjogok, sem a közjogok szerint. Legfőleg a büntető jog biztosít védelmet az élete és a testi épsége számára, de az is csak az erőszakos támadás ellenében. Szép, békeséges formában elnyomorítani és megölni is lehet a szegény embert, mondjuk például tizenhat, vagy akár husz órai munkaidővel.

Szegénység és jogtalanság egyet jelent a mai vagyoni rendszeren alapuló társadalomban és ezen még csak enyhíteni se lehet addig, amíg osztályparlament hozza a törvényeket. Nagylelkű és vegyes szívű emberek mindenütt voltak, vannak és lesznek is, de nagylelkű és érző szívű osztályokat nem ismer a történelem. A birtokban lévő osztály siket és vak az alatta levő osztályok nyomorúságával szemben, mert hiszen azon alapul léte, boldogulása és kényelme. Nemhogy segíteni igyekeznék rajtuk, de sőt vizsla szemmel kémleli, mikor éri meg az idő egy egy jogot azok számára, hogy az a törvényes formák között tüstént hatalmába kerítse és elkobozza. Szegény ember jogvédelmét követelni igaz lélekkel és gondolkozva másképpen nem lehet, mint az osztályparlament eltörlésével egyidejűleg. A szegény ember beleszólást nyervén a törvényhozásba, először jogokat biztosít magának és csak aztán lehet arról szó, hogy a jogok védelmében miként támogassa őt az állam természeti gyöngeségében, amely a szegénységgel együtt fog járni akkor is, ha a szegény embernek tényleg lesz joga.

Mit használ a szegény embernek, ha perében ingyenes jogvédelem van számára biztosítva, amikor a törvény megengedi, hogy egy szoba butorát is elvegyék a marasztaló ítélet alapján? Mit használ az ingyen ügyvéd a földesurat gyermektartás ve-

A magyarok Istenének . . .

A magyarok Istenének
Irok egy bús levelet:
Beleírom, belesírom
A szívemet, lelkeimet.
Meggkérdzem: mért is eszik
Rabkenyeret a magyar?
Meggkérdzem: elhagyta-e?
Vagy hát vele mit akar?

Ha elhagyta, ha nem szánja:
Tépje szét a levelet!
Futó csillag, hulló csillag
Legyen rá a felelet.
Villámlás közt, mennydörgés közt
Ásson egy nagy temető!
Legsötétebb felelekből
Borítson ránk szemfedőt!

Pósa Lajos.

Csalás.

Irta: Yo.

Egyszerre megakadt a beszélgetés; mintha kifogytak volna a szóból. A papa, egy jó képű, még mindig fess öreges ur, az ujságja után nyul; a mama pedig, ki nagyon rendes asszony, némán kezdi összehajtogatni az asztalkendőket. Szemben a mamával ül Olga, mellette a vőlegénye Zoltán. Vacsora után a család a veranda korlátjához és szórakozottan néz bele a sötétségbe; a vőlegénye őt nézi. Pár percz múlva a fiatalok lemennek sétálni a kertbe. Csoda szép este

van. Minden csendes, szinte fájoan csendes. A fehér uton keresztül szalad egy tarka macska, egy bokorban felrebben egy ijedős madárka, különben nem mozdul sem egy ág, sem egy levél. A jegyes pár szótlanul megy egymás mellett. Zoltán egyre a menyasszonyát nézi és amint arra gondol, hogy ez a törekeny fehérség nemsokára az övé lesz, valami csöndes boldogság felét érez. Aztán az jut eszébe, hogy sohasem szeretne úgy a menyasszonyát mint ma este. Szeretné átölelni, szeretné a fülébe sugni valami édes ostobaságot, de amint a lány fi nom arczába tekint, visszariad. Valami hidegséget érez. Észreveszi, hogy menyasszonya gondolatai máskéle kalandoznak és nem meri zavarni. Elszomorodik, mert érzi, hogy nagyon, nagyon messze van tőle ennek a törekeny fehér lánynak a lelke.

A fekete lombok közül, egy fordulónál, kiválik egy világos bokor. Kibújtó illat árad szét a levegőben. Olga megáll és elragadtatással suttogja:

— A jázmin!

Mintha megelégedett volna a halvány virágok illatától, szinte öntudatlanul a vőlegénye vállára hajtja a fejét. Lelke vissza téved a múltba, egész lényét lenyűgözi, hatalmába ejti egy másik nyári est emléke. Egy másik estéé, mely sokkal szebb volt mint a mai.

Mig vőlegénye szerelmes szavakat suttog a fülébe, mig átöleli a derekát, mig megsókolja szőke haját, a lány lelke otidőz egy másiknál, kivel egyszer elábrándot zott gyereklány korában, életében először, a hold fényében, a jázmin illatában.

A szemét félig lehunyja és elfelejtkezik a jelenről teljesen, megjelen előbb első nagy szerelme. Erzi újra, mint esik rabul egész valója, egy megnevezhetetlen érzésnek.

Erzi újra az első, az egyetlen szerelmes csókot az ajkán. Aztán vissza cseng lelkében az első szerelmes szavak zenéje. Hallja a saját hangját is:

— Szeretlek.

Félhangosan ismételi: Szeretlek! Téged, csak téged, mindig téged.

Feje még mindig ott pihen vőlegénye vállán. S ajkai szerelmes szavakat suttognak annak a másiknak.

Zoltán magához szoritja és boldog. Eddig sohasem mondta neki Olga, hogy szereti.

— Köszönöm, köszönöm, hogy szeretsz.

A lány felébred Megérti a helyzetet. Egy perczre örült vágya támadt: az arczába szeretné kiáltani ennek az idegenembernek, hogy nem szereti, hogy nem neki mondta, hogy csalta, csalja és csalni fogja mindig, mert minden szerelmes gondolata azé a másiké, — de a józan ész vissza tartja. Hagyja tovább ölelni a derekát, de az arcza előbb vérvörös, aztán halvány lesz. Ebben a pillanatban megveti önmagát; másik perczben már vállat von és azt gondolja: ennek így kell, ez így szokott lenni. Első szerelme nem erre a világra való volt, álom volt. Rövid volt mert szép volt, vagy azért volt szép mert rövid volt? Tágra nyitott szemekkel néz maga elé. Egy kicsit felsóhajt, aztán összerázkódik. Lefejti a derekáról a vőlegénye karját.

— Fázom szól és besiet a házba.

gett perelő szegény cselédleány, ha a tartási összeget az anya társadalmi állása szerint határozza meg a törvény, talán havi négy forintokban? Mit használ a szerződési szabadság védelme, ha a szegény kényszerhelyzete alapján mindég a gazdag ember jogait biztosítja a szerződés, ahol szegény és gazdag állanak egymással szemben?

Mit használ a közigazgatásban kiszolgáltatott jogoknak netalan való kedvezése a szegény ember számára, amikor azt a főszolgabíró szolgáltatja, akit a varmegye választ, amikor a választásba a szegény embernek beleszólása nincs? Mit használ az a kevés jog, amely a szegény embert támogatja, amikor az állam a szegény embert csak a kötelességei iránt oktatja ki, de a jogait titokban tartja előtte. Hiszen ha ki nem mondottam nem is, de valóságban mindekor súlyosbító körülménynek veszi minden bíróság, ha az előtte álló szegény ember jogainak tudatában van és a törvényt ismeri. Ez nem lehet más, mint rafinált gazember: még a törvényt is tudja! Holott: a törvény nem tudásával senki se védkezhetik.

Jogvédelem — szép dolog. Magunk is követjük. De mi a jogokkal együtt követeljük azt, hogy legyen értelem a szónak. Aki nem akként cselekszik, az szemfenyvesztő, vagyis: magyar szociálpolitikus. Avagy ha nem az, akkor olyan, akinek a tisztánlátását már elvette a szemfenyvesztés, vagyis: magyar szociálpolitika.

Ujabb botrány Szegeden.

(A meggyalázott magyar lobogó.)

okt. 22.

A szegény pirja ég arcunkon és verbe szeretnők martani tollunkat, hogy méltó felháborodással röjünk föl a történet lapjára egy vakmerőségében határtalanul elbizakodott és magáról megfellebbezett katonatiszt paratlan merényletét. **Letépték a magyar nemzeti lobogót!** Letépték és darabokra szakgatták elátkozott kezek a háromszínű, os nemzeti jelvényt, melynek jogáért hónapok óta küzd a szegényében és narag jaban piruló magyar.

Éjjel volt, sötét volt a gonosztevők és titokban lappangók éjszakája. Vasárnap virradóra történt, mikor az ország küldöttét Szegedre várta a város polgársága és vidáman lengő trikolór lobogott minden haz homlokán. Hajnali fel 4 orakor a Boldogasszony-sugárút 16. számú háza előtt meg jelent egy egyenruhás alak — a tanuk szerint katonatiszt — és leszakgatta a kapu mellett levő nemzetiszínű zászlót.

Aztan tovább hajadt es bement lakására, a Boldogasszony-sugárút egyik házába. A hosszú sugárút két végén rendőrörszemek állottak, akik katonatisztet arra haladni nem láttak. A merénylő tehát lakasáról jött ki és ismét oda ment vissza.

Kevesen jártak akkor az utcán. A vasuti állomás felől jött néhány ember. Ezek mind látták a vakmerő és gyalázatos merényletet; azt is látták, hogy a tiszt köpenye alá rejtette a letéptett szövédarabokat. Zsebéből piros és zöld foszlányok esüngöttek ki. A polgárok egyike, egy egyenruhás vasuti atiszt elmondta a Gizella téren álló rendőrörszemnek, Malenicza Jeremiásnak mindazt, amit látott. A rendőrrel azonnal a helyszínére sietett, de, bár az egész sugárúton végig haladt, nem akadt a merénylő nyomára. Akkor már az betért a lakására.

Vasárnap korán reggel Malenicza Jeremiás jelentést tett az esetről Rainer József főkapitánynak. A főkapitány tapintatosan járt el és a tegnapi nagy neptömegre való

tekintettel a legnagyobb titokban igyekezett a sötétségbe sugarat vezetni. Megállapított, hogy az a vasuti alkalmazott, aki közvélő tanuja volt a lohogógyalázásnak, szolgálatban elutazott és így csak holnapra idézhető meg. Számosan vannak azonban komoly és kétségtelenül szavahihető uriemberrek, akik előtt a tettes kiléte már nem titok.

A város főkapitánya bizonyára a legmesszebb menő, kérelhetetlen szigorúsággal fog ebben a páratlan esetben eljárni. Szeged szab. kir. város főháborodott polgársága elvárja, hogy az illetékes katonai parancsnokság útján találja meg azokat a módozatokat, amelyekkel az egész nemzet hazafiságát mélyen sértő és bámulatos vakmerőségre való jelen esetben megtorlást szerzend városa vérig sértett közönségének és nemzete megbántott önértetének.

Egyház és iskola.

A M. I. Ö. T. szombaton, huszonegyedikén rendes ülést tart a következő műsossal: 1. Tóth Endre 3. jh. szaval. 2. Weisz Mór 2. jh. felolvas. 3. Lukács Tihámér 1. jh. szaval. 4. Gottlieb Márton 2. jh. szabad előadást tart. 5. Olah Béla 8. o. szaval. 6. Kocsis János 8. o. felolvas.

A hittanszaki önképző társulat ma délután versenyszavaiati ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Ének. 2. Versenyszavaiati. 3. Kónya Gábor 4. th. alelnök székfoglalót tart. 4. Ének.

A magyar kir. gazdasági tanintézet hallgatóinak kebeleben fentülő segélyegylet, folyó hó 19-én tartotta Juhász Árpád tanár védnöksége alatt alakuló közgyűlést, melyen a tisztikar a következőleg alakult meg: Elnök: Sommerfeld Arthur III. éves hallgató. Alelnök: Bathy László II. éves hallgató. Pénztáros: Szegedy Gábor III. éves hallgató. Jegyző: Hájas István II. éves hallgató. Bizottsági tagok: Besnyő Gábor, Csont Ernő III. éves hallgatók, Glósz Sándor, Batta Béla II. éves hallgatók, Fleischer János, Jakabfy Vilmos I. éves hallgatók.

Joghallgatók matinéja. A joghallgatók november 8-án tartandó irodalmi délelőtti ének programján a Magyar Testvérek teljes zenekara is szerepelni fog ugyanazon zene számokkal, a melyeket a Népszínház éjgányversenyén adtak elő. A zenekar hangversenyen az apró Magyar gyerekek is közreműködik, még pedig primási minőségben. A matinére külön meghívókat nem bocsát ki a rendezőség. A jegyeket Békés Lajos és három más kereskedő fogja árusítani. Belépődíj 1 korona.

A Bereczky—Ruzsinszky rágalmazási ügy.

— Tárgyalás a járásbírótság előtt. —

A gyulai kr. járásbírótság tegnap tárgyalta azt az országos botrányt, a melynek a nagyváradi színház primadonnája, Ruzsinszky Iona asszony a hősnője.

A rágalmazási pört a művész nő indította és pedig férje Bereczky Lajos debreczeni rendőrfogalmazó, Varga Lajos dr. gyulai főkapitány, Fischl Jakab gyulai vendéglős és ennek alkalmazottai ellen.

A pörre az adott okot, hogy a művész nő magánéletének titkait olyan emberek kutatták, akiknek éppenséggel semmi közük nem volt hozzá.

Mikor ugyanis B. Ruzsinszky Iona a

nyáron át a gyulai szinkörben játszott, furcsa jeleneteknek voltak tanui néhányan. A férjétől különválva élő művész nő minden lépését figyelemmel kísérték.

A művész nő a Komló-szállóban lakott s a szálloda személyzete olyan adatokkal szolgált Bereczky Lajosnak, a férjnek, hogy az nagy botrányt csapott. A becsületsértési és rágalmazási pörök alapját az képezte, hogy a szálloda személyzete a művész nőt — így mondják a hivatalos irások — szemmel kísérte . . .

A tegnapi tárgyalás során kihallgatottak mind azt igazolták, hogy a vádlottak jó hiszeműleg és diszkrétén jártak el. A férjnek pedig joga volt adatokat gyűteni megindított válópöréhez.

A bíróság az összes vádlottakat felmentette. A művész nő becsülete érdekében jogi képviselője felebezéssel élt.

Az országos szenzációt keltett botrány első felvonása ezzel véget ért. Második rész e hó 27-én Debreczenben fog lejátszódni, a mikor az itteni bíróság a megindított válópört veszi tárgyalás alá.

Néhány szó az új segélyszövetkezetéről.

okt. 22.

Egyik helyi lapból olvasom a hírt, hogy városunkban egy új segélyző szövetkezet van alakuló feleiben.

Közzgazdasági szempontból tekintve az ily szövetkezetek rendszeren üdvös intézményeknek bizonyulnak, de sajnos, a főváros példája arról is meggyőző bennünket, hogy akárhányszor tul lőnek a célon s éppen ellenkezőjét érik el annak, mint a mit elérni óhajtottak. Éppen ezért nem lesz felesleges kisse foglalkozni a dologgal.

Debreczenben a pénzintézeteken kívül három segélyző szövetkezet működik. Mind-egyik elég szilárd alapon áll, mindegyik méltányos és kedvező feltételekkel dolgozik, kerdem tehát, van e szükség a már meglévő három szövetkezeten kívül egy negyedikre is? Szerintem nincsen.

Igenis volna rá szükség az esetben, ha amazoknál kedvezőbb feltételeket, — nagyobb előnyöket tudnának nyújtani. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy ezt nem teszik, de nem is tehetik.

Mert 4 évnél kurtabb ciklus — mint a tapasztalat bizonyítja — nem válik be, hat évnél hosszabb pedig nem életképes, 4, 5, és 6 éves ciklusu pedig már van, e szerint ebben a tekintetben új tervvel nem lephetnek fel.

A működő szövetkezetek oly könnyű feltételeket szabnak, hogy ez irányban egy újonnan alakuló intézet azoknak mindenképen mögötte marad.

Annak a mende-mondának, mintha az alapítók ezen új szövetkezet révén maguknak positiót óhajtanának szerezni, egyszerűen nem hiszek. Tudtommal az alapítóknak van már is oly positiója, melyet a tervbe vett intézmény létesítésével emelni felesleges.

Azt is tudom, hogy a névsor mert hisz olvastam néhány alapítónak nevét minden tagja anyagilag oly független, hogy a bizalmatlanságnak még árnyéka sem férhetne egyikhez sem.

Ismétlem azt mind jól tudom, de az intézmény szükséges voltát nem látom be. Három segélyszövetkezet Debreczenben elég. Negyedikre szükség nincsen. **Lauda.**

A hentes iparosok sérelmei és a tanács.

Október 22.

A ragadós száj és körömfájás sok kárt okozott a debreczeni gazdáknak és a hentesiparosoknak. A város hónapokig zár alatt volt, az országos, hetivásárokat betiltotta a miniszter.

A város polgárságának legfontosabb és legfőbb foglalkozási ága, keresetforrása meg volt bénítva.

Az e szakmával foglalkozók érezvén nagy anyagi veszteségüket, zugolódni kezdtek, sőt a hentesiparosok a nyilvánosság elé vittek panaszaikat és a hus megrágitásával, sztrájkjal fenyegetődtek.

Ugyanakkor az ipartestület útján terjedelmes beadványt intéztek a városi tanácshoz, melyben elpanaszolják sérelmeiket és azoknak orvoslását kérik.

Beadványukban több pontban foglalták össze sérelmeiket. És pedig a következő sérelmek orvoslását kérték a városi tanácstól

1. A városi tanács szüntesse meg a város területére elrendelt zárlatot.
2. A tanács tegye meg az intézkedéseket arra nézve, hogy a sertés konzumvásár mielőbb letesíthessék.
3. A husfogyasztási adóhivatal helyeztessék át a közbiztonságra.
4. A borsókás sertés után fele fogyasztási díj és fele vágatási díj fizetessék.
5. A vágóhidon letesíthessék a hatósági huspároló és zsírolvasztó.
6. A vágatásdíj leszállíthassék.
7. A vágóhidon a boncztermek és az aklok szaporíttassanak.

Ezekben a pontokban foglalták össze sérelmeiket a hentesiparosok.

A tanács lelkiismeretesen átvizsgálta a hentesiparosok sérelmeit és ma tartott ülésén adta meg a választ, illetőleg amennyire lehetett — orvosolta a hentesiparosok sérelmeit és teljesítette ohajuk nagy részét.

A tanács az első pontra, vagyis hogy a zárlatot megszüntesse, kijelenti, hogy ez nem az ő, hanem a miniszter hatáskörébe tartozik és amint eddig úgy ezután is mindent elkövet, ha a város zárlat alatt van, hogy az mielőbb megszűnjék.

A tanács maga is belátja a konzumvásár letesítésének szükségességét és evégből felhívja Király Gyula tanácsnokot, hogy az evégből már régebben kiküldött bizottsággal folytasson újabb tárgyalásokat és ennek eredményéről 30 nap alatt tegyen jelentést.

Azon kérelmet, hogy a husfogyasztási adóhivatal a vágóhidra helyeztessék át, nem teljesíti. A városban is kell lenni husfogyasztási adóhivatalnak és a vágóhidon szervezendő új fogyasztási adóhivatal letesítése és fenntartása nagy költségbe kerülne, különben is a hentesiparosoknak van elegendő idejük arra, hogy itt a városban befizethessék a fogyasztási adót.

Azon kérelmet, hogy a borsókás sertések után fele fogyasztási díj és fele vágatási díj fizetessék, szintén nem teljesítheti. Ezeknek a sertéseknek vágatásával, bonczolásával épen annyi dolog van, mint a többiekkel és így mivel sem indokolható a kérelem teljesítése.

A tanács a hatósági huspároló és zsírolvasztó beszerzését szintén szükségesnek tartja, de egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik, amennyiben nem tudható még, hogy a Budapestben nemrég alkalmazott huspároló beválik e.

A vágatási díjak leszállítását sem teljesíthetik. A díjak szabályrendeletileg állapították meg és azok a legalacsonyabbak. A vágatási díjak — leszállítása különben okvetlen a községet pótadó emelése-ét vonná maga után.

A boncztermek és aklok számának szaporítását a tanács teljesíti és megbizzza a főmérnököt, hogy erre vonatkozólag terveket és költségvetést készítsen.

Ezekben adta meg a tanács a választ a hentesiparosoknak, melyet az ipartestület útján közölnek a hentesiparosokkal.

NAPI HIREK.

Krónika az öngyilkosokról.

(Debreczeni életunottak.)

Október 22.

Ebben a hónapban már eddig 7 öngyilkosság történt városunkban, ezek közül három a tegnapi s tegnapelőtti napokra esik. Rendre beszámolunk az öngyilkosokról, akik közül ma egy meghalt, a másik állapota pedig olyan válságosra fordult, hogy aligha éri meg a reggelt.

Az öngyilkosságok újabb részleteiről a következőkben számol be tudósítónk:

(Elhunyt öngyilkos.)

Említettük tegnapelőtt, hogy Török Mari cselédleány szublimát oldatot ivott öngyilkossági szándékából. Török Marit, aki feltűnően szép paraszt leány volt sok csalódás érte daczára 16 éves korának s már egy ízben öngyilkosságot akart elkövetni, de akkor megakadályozták szándékában.

Most azonban sikerült megmérgezni magát. Kiszállították a kórházba, a hol eszméletre is hozták, kihallgatták, a hol azt vallotta, hogy reménytelen szerelem miatt akar meghalni s mondta is, hogy nem szeretne élve maradni. Hat ez az óhajta sikerült is, a mennyiben ma hajnalban óriási kínok közt meghalt.

(Makacs életunt.)

Tegnap elsőnek jelentettük, hogy Nagy Imre árpaderi szabó fogadott leánya Roman Margit forgópisztolyal hasba lötte magát a sestakertben. A leányt, aki magához tért, kihallgatták, de a leány megtagadott minden felvilágosítást arra nézve, hogy mért követte el végzetes cselekedetét.

Ma reggel azután Roman Margit elvesztette eszméletét. Beállott a sebláz s állapota nagyon válságosra fordult. A lövés ugyanis belsőséréseit nagyon összemarczangolta s alighanem bele hal a már is fellépett has-hártyagyulladásba.

A szegedi zarándokut.

A szegedi Kossuth-szoborhoz induló zarándokcsapat tegnap egész napi menetelés után Püspökladányba érkezett, hol ép úgy mint Szoboszlón, lelkesült és szíves vendégszeretettel fogadták őket. Az éjt Ladányban töltötték, a hol hozzájuk csatlakoztak az eperjesi akadémia küldöttei, kik tegnap este 8 órától fél 10-ig Debreczenben időztek.

— Kassa főiskolai ifjúsága Hódmezővásárhelyen, a nagyváradi egri és kolozsvári diákok pedig Szentesen csatlakoznak a mieinkhez. Az összes városokban, melyeken az ifjak átvonulnak, nagy lelkesedéssel várják őket, s a seniori hivatalhoz azonban egymás után jönnek a sürgönyök, melyekben kérdezősködnek, hogy mikor ér a menet hozzájuk. Az ifjuság egy másik csapata szombaton délben

vonaton indni Szegedre, hogy a vasárnap ünnepeken részt vegyen. Az utiköltség oda-vissza (féljegy) 8 kor. s így valószínűleg ekkor is sokan fognak ifjaink közül Szegedre utazni. A részletek megbeszélése végett holnap délután 1/2 órakor értekezlet tartanak a menni szándékozók, kik az eddigi tervszerint hétfőn reggel fognak városunkba visszatérni.

A család.

Ily címen Yo aláírással tárczát közlünk mai számunkban. Yo-nak már nem ez az első aprósága lapunkban s előbbi tárczáival is felhívta magára az olvasó közönség figyelmét, valamint az Uj időkben megjelent közleményeivel is. Az álnév alá Debreczen előkelő hölgyvilágának egy bájos tagja rejteződik, aki erős írói egyéniségével még szép nevet fog kivívni magának a magyar szépirodában.

Betörések mindenütt.

A hideg meghozta a szezonoltvajokat és betörőket, akik most már bizonyára élénken fogják foglalkoztatni a rendőrséget. Az éjszaka már a nagyerdői villákba betörték s több holmit vittek el a Kaszanyiecki és Szabó féle nyaralókból. A esősz észre vette a betörőket, utának is lött, de csak elmenekültek. Sokkal vakmerőbb betörést követtek el ismeretlen tettesek itt a városban Reviczky József birtokos szentanna-utcai házában. Reviczky családja nincs itthon s a cselédség vette észre a betörést, rögtön jelentést tett arról a rendőrségnek. Hogy a feltört szobából mit vittek el még nem tudhatni, de a rendőrség bünygyi osztálya megindította a vizsgálatot s sürgőnyileg értesítették a betörésről Reviczky Józsefet is.

A legelőadó hátralékok behajtása.

A legelőadófizetéssel a városnak mindenkor sok baja volt. Nem igen szívesen fizettek és mai nap sem fizetik a legelőadót. Különösen a multban fordult az elő a városnál annyival inkább, mert senki sem törődött nagyon azzal, vajjon fizetik-e a legelőadót vagy nem. Aki akarta fizette, aki nem fizette adós maradhatott. Évekig tarthatott mindenki, nem háborgatták, nem szólt nekik senki sem, e miatt aztán sokra rug a hátralék, jó lenne fizetni. Huszonhét évvel ezelőtt kezdődött leginkább az, hogy adósok maradtak a legelőadóval. Azóta ezekre szaporodott a hátralék és hiába sürgették a hátralékok behajtását, maradt minden a régiben. A közgyűlés azonban sehogysem nyugodott bele ebbe a dologba. A mult évben utasította a tanácsot, hogy a legelőadóhátralékok behajtására tegye meg a szükséges intézkedéseket Kovács József polgármester érvényt is szerzett ennek a közgyűlési határozatnak és felhívta a rendőrfőkapitányságot, hogy a hátralékokat hajtsa be. A főkapitányság eleget tesz a rendelkezésnek és most a kerületi kapitányságok szigorral hajtják be a legelőadóhátralékokat.

Tífusz B. Ujvároson.

Említettük már, hogy B. Ujvároson a hastífusz, vagy hivatalos nyelven hasihagy-máz járványszerűleg fellépett. Eleinte csak szórványosan jelentette B. Ujvárosról meg-

betegedéseket, de az utóbbi napokban rohamosan szaporodott a megbetegülések száma s volt olyan nap hogy 17 újabb megbetegülésről jött szó a megyeházához. Tegnap újabb 6 újabb megbetegedést jelentettek s most már közel 100 tifusz beteg van B. Ujvároson, daczára annak, hogy a hatóságok mindent elkövettek a járvány megfékezésére.

Személyi hir.

Puky Gyula főispán ma reggel Budapestre utazott, a hol hivatalos és egyházi ügyekben pár napot tölt s vasárnapra jön haza Debreczenbe.

Eltűnt kis fiu.

Daku András ebes pusztai lakos egy kis fiút nevelt a tanyáján Sebestyén István 11 éves, derecskei születésű fiút, aki napokkal ezelőtt eltűnt hazulról. Jelentést tett a gyermek eltűnéséről a debreczeni rendőrség bűnügyi osztályának, mely a nyomozást a legszelebb körben megindította, de eredményt nem tudott elérni s a gyermek sehol sem volt feltalálható. Valószínű hogy valami bűntény áldozata lett épen azért a rendőrség körözvényt bocsátott ki az összes hazai rendőrhatalomhoz.

Derecske zár alatt.

Derecske község előjárósága ma értesítette a központi szolgabíroságot, hogy a szarvasmarhák közt a száj- és körömfajás járványszerűleg fellepett. Derecskét épen azért zártat a helyezték és sem oda, sem onnan további intézkedésig szarvasmarhák fel nem hajthatók.

Iskolaszéki elnökök gyűlése.

Tegnap d. u. Olah Károly elnöklelte alatt a városhaza nagytanácstermében a tankötelesek összeírásának a miniszteri rendelkezések értelmében való rendezése tárgyában városunk iskolaszékének elnökei a tanítók és tanítóknak gyűlést tartottak. Az ülésen jelen voltak az elnökök kivül Kovács József polgármester. A gyűlés tárgya volt a közoktatásügyi miniszternek 1902. évi 4120 számú elnöki szabályrendeletének megbeszélése és annak végrehajtása fölötti — intézkedés. — A gyűlés szabályozta azt, hogy a tanköteleseknek a város által összeírt névjegyzékéből miként szerzik meg az egyes felekezetek a tankötelesek szám arányát s azok iskolába járását mi módon jogják ellenőriztetni az iskolai felvételi naplónak a hatósági összeírással való egybeazonosítása útján. Elhatározták egyhangulag, — hogy ezentul a város által eszközölt összeírási jegyzékből minden felekezet irassa ki közegei által tanköteleseit — saját maga. E célból az összeírási jegyzéket a legcsekélyebb számarányu s így először az ág. ev., utána a görög kath. felekezet kapja ki felhasználásul 3-3 napra. Utanak sorban a róm. kath. és izr. 8-8 napra, végül az ev. reform. iskolaszék 14 napra. A jegyzék mindenkor a városi közoktatásügyi tanácsos által közvetítetik egyik felekezeti iskolaszéktől a másikhoz s így a jegyzék felhasználás után mindenkor a nevezett tanácsos által visszaadandó. Az ehhez szükséges nyomtatvány sorozatát a tanácsos ügyosztály állapítja meg. A tankötelesek iskolába járásának szigorú ellenőrzése céljából a munkálát során elvek állapítottak meg. Felhívja a városi hatóság az összes középiskolák igazgatóit és nevelőintézetek vezetőit, hogy az intézetekbe járó 6-15 éves gyermekek névsorát velők az általános tanítási kötelezettség ellenőrizhetése céljából közöljék. Bekívánja a tanács az iskolaköteles és al-

kalmazásban levő, vagy ama jelentkező iparos és kereskedő tanulók névsorát is, a 15 éves korig bezárólag, az iparhatóságoktól. A 3-5 éves gyermekek a fenti eljárás alól, mint ovó-kötelesek kivételnek. Azok összeírásának és iskolába járásának ellenőrzési módját a közoktatásügyi tanácsos az ovó és menház vezetőknél e hónap 24-én tartandó gyűlésben fogja szabályozni.

Meghívás.

A Szent László delegylet tisztelt tagjait van szerencsém felkérni: sziveskedjenek f. hó 23-án, pénteken este 8 órakor a róm. kath. fiúiskola 4 osztályu tantermében tartandó választmányi ülésen teljes számban megjelenni. Tárgy: a dalestély ügye. Bár-dossy Gyula elnök.

Jogi vizsgatétel.

Bugyi Gyula nyug. tb. főszámvevő debreczeni lakos a két első jogi vizsgát, mint magánhallgató jó sikerrel letette.

Halálozás.

Pányoky Károly sütőmester f. hó 21-én este 8 órakor, életének 48-ik, boldog házasságának 5 ik évében elhunyt. Temetése f. hó 23-án d. u. 2 órakor lesz a Gróf Dégenfeldtér 2 ik számú háztól.

Villamos mű Zemplénben.

Még ez év végén üzembe helyezik azon villamos műveket, melyeket a Hernád vízesésének felhasználásával Baró Harkányi János építtetett Gibarton. A Turbinaakkal 600 tényleges lóerőt fejtenek ki és a vezeték legtávolabbi pontja 34 klmtr. A Gibarti uradalom szükségletén kivül a melyen cséplést, szántást, takarmány feldolgozást stb. ezentul villamos erővel fogják végezni. A gibarti telep fogja a villamos világítást szolgáltatni Szerencs községnek is, ahol már is több mint 2000 lampara jelentettek be előfizetést. Szintugy villamos erőátvitel útján fogják ezentul a szerencsi műmalom üzemét főtartani, mely előnyösebbnek tartotta az eddigi gőzüzemet a villamos üzemmel föleserélni. Mily kár, hogy Debreczen közelében nincs alkalmas vízi erő, a mely lehetővé tenné, hogy városunk is olcsón jusson villamos erőhöz.

Pályázat.

A „Bikur Cholim“ debreczeni beteg segélyző együletnél megüresedett jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek. Pályázati kérvények f. hó 26 ig az együleti elnökséghez nyújthatók be. Debreczen, 1903. október 21. A választmány.

Kérdés és felelet.

Nagy eset történt tegnapelőtt Kapuvárott: országos vásárt tartottak. De még nagyobb eset volt megelőzően készülöben, hogy különböző akadályok miatt nem lehet majd megtartani a sertésvásárt. Fajt persze az egész vidéknek a feje, hogy: mi lesz és garmadástul érkeztek Kapuvárra a kérdészködő levelek amelyek közt legpompásabb volt ez az iras:

Érdemes községi elöljáróság!

Kérem az ideragasztott béllögön tuttul agyni, mikor lösz az hétfői disznóvásár? Gyűjtek-e, köll-e disznó az vásárra?

Szögájuk szivességgel:

Vermes János.

Vermes János csakugyan ragasztott válasz-„béllögöt“, a levelére, de persze egész termijében odaragasztotta, hogy azt emberfia többé le nem vehette, más levélre nem használhatta. Az érdemes elöljáróságnak azonban jó volt a kedve és a szive, nem tért napirendre a derék magyar kérdése

fölött, hogy: jöjjön-e s köll-e disznó a vásárra és ezt felelte neki:

— Jöjjön, köll disznó a vásárra!

Elveszett.

Ma délelőtt 8 és 9 óra közt elveszett a hatvan-utezán egy 5000 koronáról szóló életbiztosítási kötvény. — a megtaláló adja be a „Debreczen“ kiadóhivatalába, a hol jutalomban részesül.

Adakozás.

Özv. Balassa Karolyné urnő a siket-üemák debreczeni iskolájának alapja javára 10 koronát adományozott, melyet az egyület nevében hálásan köszöni Füleky Pál pénztáros.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fil. Kapható kizárólag a Schwarcz-féle dohánytöszdében, Piacz-u. 29.

Olvasóink figyelmébe

ajánljuk, hogy szinehagyott, avagy peccéses, elpiszkolódott ruhaikat olcsó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztíttassák. Főüzlet Batthányi-u. 2. sz. a. Mühely Vár-u 7. sz. zenede során.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

Okt. 22.

Keszáru: 2 1/2-vel magasabb.

Buza okt. 7.64—7.65 1904. apr. 7.74—7.75
Rozs okt. 6.28—6.30. 1904. apr. 6.55—6.56
Tengeri . . . . . májusi 5.38—5.39
Zab októb. 5.42—5.43 1904. apr. 5.65—5.66

SZINHAZ.

Műsor:

Csütörtök: Casanova (A bérlet.)

Péntek: Casanova (B bérlet.)

Szombat: Casanova (C bérlet.)

Vasárnap d. u. Maria batyja (leszállított helyárák) este Patyolat kisasszony (Bérletszünet.)

Hamlet.

(Shakespeare-est.)

Az emberi gazságok miatt a nemes törekvésektől athatott emberi lélekben felfakadt erkölcsi undor, a családások által megzavart lelki egyensúly, az akeziókra képtelen lelki vívódás ecsetelésének művészi tökélye Hamlet, melyet csak a mélyen gondolkodók értenek meg úgy, a hogy. És mikor valaki végre megértette, milyen súlyos feladatot mindazt amit művész lelkével felerzékel, ezekre felaprózott megértetni a tömeggel, melyet mindközönségesen publikumnak szoktak nevezni,

Hamletet tökéletesen játszani talán nem is lehet s épen azért aki csak megközelítően jól játsza már méltán tarthat igényt a művész névre. Az összes magyar tragikus színészek közül, épen ezért nem szégyen kimondani — alig 5-6 merheti nyugodt lelkiösmerettel színpadra vinni a britt lángelme eme legnagyobb alkotását s ezek közt van Klenovics, aki a német Keincz Hamlet telfogásának hive s igen gyöngye vonallal határolja el a két Hamletet. Hamletet amint szimulálja az örültet s Hamletet, aki bár exaltált lelkiállapotban, de hideg könyörtelenséggel állítja fel a csapdát apja gyilkosainak leleplezése végett. A felületesen szemléelő előtt azután összefoly helylyel közze a két Hamlet. Hamlet, aki valójában van és Hamlet aki terve keresztül vitele miatt örültet szimulál.

Igy azután az ő finoman tagolt Hamletét csak a művészetiránt finomsággal bíró lelkek értik meg igazán. De azok azután teljes elismeréssel adóznak annak a színésznek, aki anyagi tanulmányt visz műszerepeiben a színpadon, hogy ezek miatt a művészi szempontokból igen lényegtelen szerepekre nem fektet gondot.

Tegnapesti sikeréhez őszintén gratulálunk Klenovicsnak.

Az ő alakításához méltó volt Sebestyén Géának kitűnő színészkirálya, s Faragó Ödön pompás, klasszikusan finom humorral megjátszott Poloniusa. Figyelmet érdemlő Menszáros Margit Ofeliája s a többi szereplők közül jó Csiky Laszlo, Ebergényiné.

A debreczeni közönség izlését jellemzi az, hogy előadást telt haz nézte végig s Klenovics és Sebestyén nagy jeleneteit nyílt színen is megtapsolták.

Sz. Z.

Lefoglalt páholy bérletek. Az aradi Nemzeti Színház igazgatója bajban van. A várossal szemben szerződésileg vállalt kötelezettségeinek nem tud megfelelni. Zilahy a nyári színház mult és jelenlegi évi bérletével adósa a városnak. Összesen tizenkétezer koronát kellett volna fizetnie Zilahynak, aki azonban ezt nem teljesítette. A város közgyűlése október elsejét tűzte ki utolsó határidőül, mint amely napon az igazgató az egész összeget tartozik beszállítani a város pénztárába. Október elseje elmúlt, de Zilahy nem fizetett. A városi tanács utasítására a főügyész a követelés biztosítására lefoglalta az összes páholy-bérleteket. Olyan dolog ez, amely talán páratlanul áll a színházak újabbkori történetében. Megtörténni bizony s most a bérlek nem az igazgatónak, hanem a város főpénztárosának fogják fizetni az esedékes összeget, ha ugyan addig nem rendezik valamilyen módon a sajnálatos ügyet. A színház igazgatója tegnap beadványt intézett Arad város törvényhatósági bizottságához s a színházi viszonyok részletes feltárással arra kéri, hogy a páholy-bérletek lefoglalását oldja föl. Az igazgatónak ez oly fontos anyagi, ugyyszólván existenciális kérdése, melyet ha kedvezően nem oldanak meg, Zilahy kénytelen lesz a színházat bezárni s a további előadást megszüntetni.

Az igazgató ezzel kapcsolatban tartozására ötszáz koronát fizetett le és följajlott, hogy a város követelésének biztosítására nagy értéket képviselő egész könyves ruhatarát hajlandó lekötni. Zilahy beadványa fölött a város legközelebbi közgyűlése fog határozni. Az igazgató Urban Ivan főispánhoz is benyújtott egy memorandumot, amely az ügyről szól. Az aradi közönség kíváncsisággal várja, hogy mi fog történni, mert — mint a Függetlenség írja — nem lehetetlen, hogy az igazgató egy napon beváltja ígéretét s akkor aztán beföllegzett — egy időre legalább — az aradi állandó színháznak.

Debreczeni ember regénye Amerikában.

(Egy volt huszártiszt szerencséje.)

A milliók és a csodák hazájából regényes házasság híre érkezett. Tul az Océánon egymásra talált két szív és boldog frigyben egyesült. Sok viszontagság után a

Blouse selymek

60 krtól

világ körül való forgásában célhoz ért egy kalandos élet, millióknak ura lett az elszegényedett zseni-fiu, aki büszke prédikátumain kívül semmit sem menthetett meg a pusztulásból.

Ujfalussy Györgyöt, Szabolcsvármegye hajdani főispánjának fiát, kedvesen ismerté ez előtt a debreczeni társaság. A fiatal ember a fővárosból került Debreczenbe, miután a 15. huszárezredben viselt főhadnagyi rangjáról lemondott s itt kifizetésű államhivatalnok volt.

Mikor idejött, híres, gálánt kalandjairól ismerős volt már a neve, s akkortájt emlegették két fővárosi önkéntessel való afférjét is, mely a maga idején országos feltűnést keltett. Az elegans, mulató fiatal ember a régi huszáros allűröknel lépett föl s ugyan csak meggyűltek a lovagias ügyei, s egy párbaja — mint emlékezetes — csaknem tragikusan végződött rá nézve.

E súlyos párvialdal után visszavonult a zajos nyilvánosságtól, s egyszer gondolt nagyot s lemondott az állásáról, s Nagy Dezső debreczeni czimbalomművészszel szerencsét keresni, áthajózott a szabad, boldog Amerikába.

A tengerentúl azonban megpróbáltatások vártak rá s az egykori huszártiszt tiz körmével kaparta össze a mindennapra valóját. Erős munkát végzett egy hajón, azután egy czirkusz szerződöttette Newyorkba, néhány hónap óta pedig nem jött hír róla.

Most aztán meglepő, kedves ujságot hozott az amerikai posta. Az egykori híres gavallér meg is megtalálta, amit keresett: a szerencséjét, Ujfalussy György Brooklynbán feleségül vette K. Viola kisasszonyt, egy Magyarországból kivándorolt milliomas leányt.

A vőlegény és a menyasszony gyermekori játszótársak voltak s anyai év után most találkoztak hazájuktól oly távol. Az esküvő most történt meg. Tanuk voltak Földvary Pal és Perczel Béla, a vőlegény kivándorolt barátai.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Boraszati lapok zsebnaptára az 1904. évre írta: dr. Drucker Jenő a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete”-nek igazgatója.

A szőlőszeti szakirodalomban alig van még egy munka, mely sokoldalúság, tartalombőség, a gyakorlati élet minden igényeinek kielégítése tekintetében azzal a könyvecskével versenyezni képes volna, mely fenti címmel most hagyta el a sajtót. Ez a könyvecske nélkülözhetlen tanácsadója minden szőlőtermelőnek, vagy pinczetulajdonosnak, melynek számtalan fejezete megadja minden szőlőszeti kérdésre, mely a zöldasztalnál, vagy a szőlőben, vagy a pinczében felmerülhet, a rögtönös és talpraesett feleletet. — Ez a kis zsebkönyv több

mint 300 oldalra terjedő szövegrészében egész könyvtárt tartalmaz dióhéjban foglalva. Ismerteti a szőlőre és borra vonatkozó összes törvényeket, rendeleteket, elvi jelentőségű határozatokat stb. tárgyalja mindazokat az állami, törvényhatósági és társadalmi szervezeteket, és intézményeket, melyek a szőlőszetre vonatkoznak, tudatja azokat a kedvezményeket, melyeket szőlőtermelőink igénybe vehetnek. — De a gyakorlati élet sokoldalú szükségleteinek megfelelően ismerteti az összes munkákat és védekezési eljárásokat, melyek szőlők telepítésénél és fenntartásánál a kalmazandók, amint hogy a borkészítés és kezelésre. borparlat, cognac, ürmös, pezsgő stb. előállítására vonatkozó gyakorlati utmutatások, mind elég terjedelmesen olvashatók benne. — A könyvecske utolsó részét képező jegyzéknapló módot nyújt a szőlőbirtokra vonatkozó események, teljesítet fizetések, elért bevételek, leltár, borkészlet stb. bevezetésére, miáltal a szőlő és pincze pénz- és áru forgalma örökített meg. Ezen könyvecskében, mely immár ötödször ismét bővebb és az idő haladásához képest módosított tartalommal és az eddiginél is díszesebb kiállításban hagyta el a sajtót, állandó és megbízható tanácsadóra talál minden szőlősgazda. A könyvecske, mely a „Boraszati Lapok” kiadásában (Budapest IX., Üllői-ut 29.) jelent meg és bármely könyvkereskedés útján megszerezhető, külön jegyzékkönyvvei, táskával és írónnal van ellátva.

Ára bérmentes küdéssel 3 Korona 20 fillér.

Uj vármegyei térképek. A Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) udv. könyvkereskedés kiadásában érdekes új megyei térképek sorozata jelenik meg. A térképek jelentős újítása az, s e szempontból egyedül állanak, hogy a vármegye pontos és részletes térkép, melyen a járárok külön színnel vannak feltüntetve, a megye főbb városainak színes képe, s gazdasági és ipari életének jellemző termékei veszik körül. Ez az ábrázolás rendkívül tájékoztató és tanulmányos szemléltetése az egyes vármegyéknek. Hajdu vármegye térképét például a következő körképek veszik körül: Debreczen, paprikás szalonna, méhészet, dohánygyár gőzmalom, dinnye, tengari, vasut, papnövelde, ref. kollegium, kefe, szalmakalap, kacska, bivaly, ló. Legutóbb a követkző térképek jelentek meg ilyen kiadásban: Győr vármegye 40 fillér. Szatmárvármegye 60 fillér. Udvarhely vármegye 40 fillér. Szolnok-Doboka vármegye 40 fillér. Temes vármegye 60 fillér. Szepes vármegye 30 fillér. Hajdúvármegye 40 fillér. Esztergom vármegye 40 fillér. Torontál vármegye 60 fillér. Ungvármegye 40 fillér. Ugocsa vármegye 40 fillér. Minden vármegye térképe külön is megszerezhető a kiadócégnél.

Agyonlőtt tömeggondnok.

— Saját tudósítónktól. —

A napokban halálos kimenetelű gyilkossági merénylet történt a duaántuli Szent-andrás községben, ahol Fleisch Lipót ügyvédet egy tönkrement gazdamber agyonlőtte.

Az eset részleteiről az alábbi tudósítást kaptuk: Hajdu Illés szentandrási lakos még a mult évben is az első gazdák közé tartozott a falujában. Kétszáz holdas birtokot nevezett tulajdonának, amit semmiféle adósság sem terhelt.

11 frt 35 krig méterenként, valamint a legújabb fekete, fehér és színes **Henneberg selymekben** 60 krtól egész 11 frt 35 krig méterenként, sima, csikos, koczkás és mintázott **Damastok** stb.

Selyem damast . . . . . 85 kr.-tól 11 frt 80 krig

Selyem bastruhák öltözékeként 9 frt 9 kr.-tól 43 f. 25 kr.-ig

Foulard selyem mintázott . . . . . 60 krtól 3 forint 70 krig

Méterenként portó és vámmentesen házhoz szállítva. Minták forduló postával. Schweiczba 2-ös levélbélyeg.

Báli selyem . . . . . 60 krtól 11 frt 35 krig

Menyasszonyi selyem . . . . . 60 „ 11 „ 35 „

Blouse selyem . . . . . 60 „ 11 „ 35 „

Selyemgyár Henneberg, Zürich.

Tavaly történt az eset, hogy Hajdut rávette egy odavaio gabonakereskedő a bőrzejátékra. Hajdu lépre ment s rövid idő alatt elvesztette összes vagyonát. Csödbe került és tavasz óta Flesch Lipót ügyvéd, Blumenfeld kereskedőnek a sógora kezeli a Hajdu birtokát.

A tönkrement ember nagy önmegtadással nézte végig a nyáron, hogy azon szép buzaföldeken, amelyeket még ő vetett be, a termést más aratja le s éppen azok kótyavetyélik el a vagyonát, akik őt tönkre juttatták. Mindezt azonban leküzdötte. De azt már nem tudta elnézni, hogy az ő szőlőjében is más szüreteljen.

A tömeggondnok emberei megkezdtek a szüretet Hajdu szőlőjében. Tíz óra tájban megérkezett a szőlőbe Flesch Lipót ügyvéd is sógora, Blumenfeld társaságában. Alighogy megérkeztek, az ügyvéd és sógora a présház előtt beszélgettek, amikor egy lövés dördült el a szomszédos kukoriczából s az ügyvéd mellén találva összeesett. Blumenfeld a lövés után bemenekült a présházba.

A szüretelő munkások látták, hogy a kukoriczából Hajdu Illés menekült el fegyverrel a kezében. Hajdu nem is titkolta, hogy ő volt a gyilkos, sőt amikor a csendőrség nála megjelent, bevallotta, hogy ő lötte le az ügyvédet, akit nem volt ugyan szándéka meglőni, de azért nem sajnálja. A golyót Blumenfeldnek szánta, aki őt tönkretette. Ha most — mint mondta — nem is sikerült célját elérni, majd eljön az idő, amikor Blumenfeldre is rákerül a sor.

Az ügyvédet halva vitték le a községbe, honnan táviratilag értesítették Ujvárott lakó családját. A merénylet letartóztatták.

A nők ellen.

Valamikor régen a trobadurok és lovagok korában — így tanítja a történelem — mindenki meghódolt a nők előtt.

Ez a szép társadalmi törvény a századok folyamán sokat veszített a fényéből, de azért némiképen mégis megmaradt abban a keretben, a melyet az ettiket megkíván.

Szó sincs róla, ma is tisztelettel viseltetik mindenki a nők irányában, hej, de még sem oly mértékben mint egykor, több száz év előtt... Ennek pedig csak egy az oka, az ugyanis, hogy a nőemancipáció révén a nők a férfiaság jellegét kezdtek magukra ölteni.

A férfiak foglalkozását sajátították el és mindazokat a kenyér kereső pályákat foglaltak el, a melyek az erősebb nemzet születésénél fogva megilleti. Hivatalokba, irodákba, vasúthoz, postához stb. minden hova bekerültek a hölgyek és végzik a munkát még akkor is, ha nehezükre esik.

Oh hölgyek az égen fellegek mutatkoznak, oh zokogjanak, oh sirjanak. E röpke hír különösen mindazokat a hölgyeket érdekli, a kiknek éltük forró vágya a hivatalnokoskodás volt.

Egy rendelet jelent meg tegnap a hivatalos lapban, a mely arról szól, hogy az igazságügyi pályákon, tehát a törvényszékeknél, járásbíróknál stb. többé hölgyeket nem fognak alkalmazni.

Az igazságügyi miniszter volt ez a kegyetlen kegyelmes ur, a ki önöket, hölgye eltiltja a díjnoki és gépirői pályától. E rideg intézkedésnek egyszerű és rövid indokolása az ugyanis, hogy mindennféle hivatal tele van nőekkel, még pedig feles számmal, de különben óriási azok száma, a kik előjegyzésben vannak. A jelenleg állásban lévő hölgyek megmaradnak tisztességükben.

Illetékes körökben híre jár, hogy e szigorú rendeletet rövid idő alatt a többi

miniszter urak is követni fogják és önök hölgyek egy időre lezorzolnak a férfiakat illető kenyérkereső pályákról.

Hölgyek, ezután csak az lehet a vizsgálásuk, hogy több lesz a férfi, a ki megházasodik.

CSARNOK.

Leányálmok.

Irtá: **Horkay Elemér.** (11)

Czinikus jókedve támadt az asszony-nak s gunyos mosollyal gondolta el:

— A végén majd nekem kell hátoritanom ezt az aludt vérű huszárt?!

Méray fürkészve tekintett Tardosnéra s valószínűleg leolvasta a szép asszony arcáról azt a csodálkozást, melyet viselete keltett, de kedvét lelte most abban ez a cinikus huszárfiu, hogy „álarczban“ mutassa be magát annak az asszonynak, ki a lövésnyen nem akarta az ő igazi hangját megérteni.

Mintha lelke mélyén fakadt volna a megbánás, bűnbánó naiv arczczal folytatta:

— Mert tetszik tudni, nagyságos asszonyom, — engem odahaza igen szigoruan neveleltek s kauonok nagybá'yám minden áron papot akart belőlem faragni, de amikor egyszer elloptam az ezüstvégtű sétataplczáját, amelyet a püspöktől kapott és azzal álltam az iskolatársak elére „hadsereget“ vezényelni, mely „csatából“ én ugyan győztesen, de a bot két darabban került ki, mégis jobbnak látta katonát nevelni belőlem.

Igy lettem én huszár, de azért igen jámbor fiu vagyok ám!

Ennyi naivságot, mely az ostobasággal volt határos még a különben gyanutlan Tardosnénak is feltűnt s igazán nem tudta hanyadán van. Azért azzal az elfogultsággal, mely akkor vesz rajtunk erőt, ha egy merészen ostoba emberrel hoz össze bennünket a sors, részvétteljes sóhajjal, de nem minden guny nélküli jegezte meg:

— Igazán kár, hogy nem lett pap! — Pompásan illetet volna a szoszékre!

Aztán arra gondolt, milyen jó lenne, ez az ember elhordaná magát, mert ő, ki a főhadnaggyal való találkozástól valami erős, szellemes flirtsodát várt, legkevésbé sem volt abban a hangulatban, hogy ezzel a kétségbeeséjten unalmas emberrel ilyen esztelen társalgást folytasson.

Méray azonban e pillanatban naiv arczkifejezését felváltotta azzal a blazirt arczczal, melyet akkor szokott mutatni, a mikor bizonyos fölényt akart valakivel szemben éreztetni. Aztán atillájába nyult s kényelmesen elővéve cigarettáját, ironikusán föl kacagott és mintha mi sem történt volna rágyújtott.

Erre a hangos kacagásra figyelmessé lett az unalom lethargiájába merengett Tardosné is és csodálkozva kérdezte:

— Mit nevet, főhadnagy ur?

Méray még mindig mosolyogva kérdezte:

— Mondja nagyságos asszonyom őszintén, nagyon ostobának tartott az imént?

Az asszony ismét zavarba jött.

— Nem értem, főhadnagy ur!

— Nem. Nos hát azt szeretném tudni, hogy miként tetszett kegyednek előbbi csevegésünk? Mert valóban nekem nehezemre esett oly sokáig ostobának lennem.

— Tehát tettetés volt? — kérdezte Tardosné csodálkozva.

A főhadnagy előzekenyen hajolt meg a szép asszony felé.

— Köszönöm a bókot. Tehát ön komolyan ilyen potronnak tartott? Igazán megtisztelő.

— Oh nem! — védekezett az asszony.

— Igaz, hogy csodálkoztam önön, de legkevésbé sem tartottam ostobának.

— Pedig az voltam, daczára annak, hogy keged most csupa előzekenyiségből az ellenkezőjét állítja. De hogy ne legyen sokáig kétségben, meg fogom nagyságos asszonyomnak a dolgot magyarázni.

Folyt. köv.)

SZINLAP.

Ma csütörtökön, bérlet 19-ik szám „A“

Casanova.

Regényes nagy operett 3 felv.

Kezdeté fél 8-kor.

Holnap, pénteken, bérlet 20-ik szám „B“.

ugyanaz.

Borpincze nagy, a piac közepén kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

A világhírűvé vált gyémánt fekete

Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nőidivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Uj tüzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **gyermekmenház mellett, a lovasut telepén**

uj tüzifa raktárt

rendeztem be, ahol állandóan a legjobb minőségű tüzfát árusítom.

≡ **A pontos ővezésért felelősséget vállalok.** ≡

Ugyanott vágott tüzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, tisztelettel

Özv. Pollák Edéné.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai

Debreczen, kistemplom bazár.

Ujjonnan átalakított divatáruház.

„Menyasszonyi KELENGYE.“

Vászon, Készfehérnemű.

„Külön szőnyeg osztály.“

Ágy- és Asztalterítők, Fügönyök, Butorszövetek, Cocus lábtörők, Flaneltakarók, Lópokrócok.

Linoleum.

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

AUTOMOBIL.

Egy felszámolásban lévő **automobil** gyár készletét **benzin** automobilekben, személy és **teherkocsik**, **chassis**, **tartalék alkatrészek**, **modell** és **rajzokban en bloc**, esetleg **egyes kocsikat is**

olcsón eladni szándékozik,

Ajánlatok „W. S. 6937” jel alatt továbbit **Mosse Rudolf** Bécs I. Seilerstätte 2.

13818—1903.

Árverési hirdetemény.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreczeni 4493 sz. telekjkoen 5685 hrsza. felvett ugynevezett Rickl Gizella féle 2 hold 31 □ öl területű majorsági föld eladására nyilvános árverést hirdet s annak határnapjául **1903 november 4-ik napjának d. e. 9 óráját** tűzi ki s a városház nagy tanácstermében fog megtartani. Az árverési feltételek árverelni óhajtok által megtekinthetők a számvévéségnél a hivatalos órák alatt.

Debreczen, 1903. okt. 15.

A városi tanács.

Gyomor-, bél- és vértisztító kuránál már félpohár természetes

Igmándi keserűvíz

reggelenként használva, kitűnően beválik.

Kapható gyógyszertárak és üzletekben, úgy a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban**.

Raktár Budapestén **Édeskuty L. cégnél**.
Export Amerika és Angolországba.

PEKAREK ^{FÉLE} CHINA és CEYLON TEA

minőségénél fogva, bármely más teával nem pótolható, miután finomsága, ereje és zamata a régen bevált keverési módszer által felülmúlhatatlan marad. Senkise mulasszon el egy kísérletet megtenni. Csak eredeti csomagokban kapható minden finomabb drogusita, fűszer és csemege kereskedésben.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a „Kigyó”-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arcszépítő s bőrpoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörőség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crém színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz bőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehérit az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczört a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszerára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Megátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvegek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek baratai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor

1 üveg ára
1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.